

Samen voor Gezondheid: positieve start voor aanstaande moeders en kinderen

Het creëren van gelijke kansen bij de start van het leven staat hoog op de Nederlandse agenda maar is nog niet gerealiseerd. Verschillen in perinatale uitkomsten worden veroorzaakt door cumulatie van medische én niet-medische risico's. Armoede en achterstand hebben een substantieel effect op perinatale uitkomsten. Dit effect lijkt zwaarder te wegen bij Nederlandse zwangeren zonder migratieachtergrond. Juist in Groningen en in Limburg is vaker sprake van de combinatie zwangeren zonder migratieachtergrond en armoede. Daarom wordt gepleit voor een uitbreiding van de medisch-verloskundige zorg voor kwetsbare zwangere vrouwen met sociale zorg: sociale verloskunde. Echter, deze ontwikkeling wordt niet eenduidig en landelijk gestuurd, maar krijgt regionaal vorm. Dit resulteert in variatie van zorg voor kwetsbare zwangere vrouwen zoals een diversiteit aan screeningsinstrumenten voor identificatie van kwetsbaarheid en samenwerking rondom doorgelei-

ding van kwetsbare zwangere vrouwen naar het sociale domein dat per gemeente anders is georganiseerd.

In een actie-onderzoek ontwikkelen we een aanpak voor het signaleren en doorgeleiden van vrouwen in kwetsbare situaties voor Zuid-Limburg en evalueren en monitoren we deze aanpak en de, reeds geïmplementeerde, aanpak in Groningen die bestaat uit signaleren met Alpha-NL, contact met JGZ via telefonisch aanspreekpunt en 17 zorgpaden.

Voor de ontwikkeling van de aanpak in Zuid-Limburg vormen we een werkgroep met verloskundigen en JGZ-professionals. De evaluatie en monitoring bestaat uit dossieronderzoek bij verloskundigenpraktijken, vragenlijsten en interviews onder professionals en interviews onder cliënten. De evaluatie en monitoring doen we in beide regio's.

Doel onderzoek

Het doel van het onderzoek is de opbrengsten in kaart brengen van twee multidisciplinaire aanpakken in Zuid-Limburg en in Groningen voor zorg aan zwangeren in een kwetsbare situatie wat betreft 1) het identificeren van deze zwangere vrouwen, 2) de doorgeleiding naar het sociale domein met JGZ als één/vast aanspreekpunt, 3) de toepasbaarheid en bruikbaarheid van deze aanpakken vanuit het perspectief van cliënten en professionals.

Resultaten

Het project leidt tot een aanpak voor verloskundigen en JGZ in Zuid-Limburg om zwangeren in kwetsbare situaties te kunnen signaleren en door te geleiden naar het sociale domein. Deze aanpak bestaat enerzijds uit een geactualiseerde anamnese (psychosociale en medische factoren) en het toepassen van Positieve Gezondheid in de prenatale zorg en anderzijds uit doorgeleiding naar een vast persoonlijk aanspreekpunt bij de JGZ, indien relevant.

Dossieronderzoek geeft ons inzicht in de mate waarin verloskundigen zwangere vrouwen in kwetsbare situaties identificeren in Zuid-Limburg (voor- en nameting) en in Groningen (nameting). We gebruiken hierbij de Rotterdamse definitie van kwetsbaarheid waardoor we ook inzicht krijgen in de toepasbaarheid van deze definitie in de praktijk.

Met behulp van vragenlijsten en interviews onder professionals en cliënten beogen we inzicht te krijgen in de ervaringen met beide aanpakken en de mate van toepasbaarheid in de praktijk.

Deze resultaten leveren kennis over de invulling en organisatie van deze sociale verloskunde.

Bijdrage visie lectoraat

Door aandacht voor en goede signalering van zwangere vrouwen in kwetsbare situaties door verloskundigen in samenwerking met het sociale domein, beogen we een bijdrage te leveren aan een gezonde start voor moeder en kind. Dat sluit aan op de programmalijn Zorginnovaties voor een gezonde start van het lectoraat, waarin we in co-creatie met professionals en cliënten evidence-based zorginnovaties voor een gezonde start van nieuw leven en ouderschap ontwikkelen en implementeren. Deze innovaties leiden tot producten voor de praktijk en programma's om de competenties van (aanstaande) professionals te versterken.

Impact

Omdat het inrichten van de transitie naar sociale verloskunde een zeer actueel onderwerp is, wordt de opgedane kennis in de diverse fasen van het (actie)onderzoek al gedurende het project gedeeld via presentaties (webinar Kennispoort en in andere Limburgse regio's), nieuwsbrieven, gesprekken met beleidsmedewerkers (KNOV, CPZ, ministerie VWS) en deelname aan programmabureau Trendbreuk Zuid-Limburg en klankbordgroepen (Positieve Gezondheid en Kansrijke Start van de KNOV).

Samenwerkingspartners

Academie Verloskunde Amsterdam-Groningen, vakgroep sociale pediatrie MUMC+, Universitair Medisch Centrum Groningen, verloskundigenpraktijken in Zuid-Limburg en Groningen, JGZ Zuid-Limburg, Gemeente Heerlen, programmabureau Trendbreuk, Erasmus MC, Institute of Positive Health en ketenpartners geboortezorg in Limburg en Groningen.

Lectoraat Midwifery Science
Het lectoraat Midwifery Science wil de fysiologische zwangerschap en geboorte bevorderen met als doel een gezonde start van een nieuw leven voor kinderen en hun ouders. Wij doen dit door het vormgeven en uitvoeren van interdisciplinaire projecten en onderzoek in samenwerking met verschillende partners en disciplines in de geboortezorg zoals verloskundigen, andere zorgverleners en (aanstaande) ouders.

Projectteam

dr. Marijke Hendrix
dr. Darie Daemers
prof. dr. Marianne Nieuwenhuijze (lector)
dr. Esther Feijen (AVAG/UMCG)
Linda Quadvlieg MSc (AVAG/UMCG)
Marianne van den Hof - Boering Msc (AVAG)

Looptijd

1 september 2020 - 30 november 2022

Financiering

Zuyd Hogeschool
Nationaal Regieorgaan
Praktijkgericht Onderzoek SIA

Contact

Marijke Hendrix
m.hendrix@av-m.nl

Darie Daemers
d.daemers@av-m.nl

www.av-m.nl/lectoraat